

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא קיב.

עין משפט
נר מצוה

קבא א מיי מ"ה מ"ה
שכירות הלכה ב
סמג לארץ קפח טו"ע
ח"מ סי' שט סעי' ב:
קבב ב ע"י כ"מ הלכה
ד טו"ע שם סעי'
י:
קבג ג מיי פ"י מ"ה
שכירות הלכה ד
סמג עשין פט טו"ע ח"מ
סי' שו סעי' ג ועין
טו"ע שם סי' כח
סעי' טו בהג"ה:
קבד ד ה מיי שם פ"א
הלכה ג סמג לארץ
קפח טו"ע ח"מ סי' שט
סעי' ו:

לעזי רש"י

פולקיי"ר [פולקיי"ר].
קדור.
פולקיי"ר [פולקיי"ר]. לדרוך
בד [לנקות].

מוסף רש"י

אל תגזל דל כי דל הוא.
אע"פ שדל הוא ואין לו מה
לגזול [ב"ק ק"ט]. ואל
תדבא עני בשער. מעשר
עני ולקט שכחה ופאה
המתחלקין בשעריך אל
מדכאיהם בם (שם). וקבע
את קבעיהם בשם. גזל
נפש גזילה (שם). ואי
אמרת אומן קונה
בשבח כלי אמאי עובר.
הא זוני קא מוזן ליה
מיליה ולא שכירות היא (שם)
פולקיי"ר בגדים (שם).
לבושיו. פאלא"ש גלע"ז
ושכרו לזרעה והסנה עמו
סוס הדריסות, כל דריסה
משה, דשכר יום הוא ולא
קבלן דלקני בשבח (שם).

חוזר ע"ז או אינו חוזר ע"ז. היכא דא"ל אני פוטרך לגמרי
אפי' לא יתן לי פשיטא דאינו חוזר דאם לא כן בכל
מחילה בעלמא תיבעי ליה אי צעי קנין או לא והיכא דא"ל נמי
אני פוטרך אס יפרע לי שולחני פשיטא דחוזר כיון דאין שולחני
רוצה ליתן לו והכא מיירי כשאמר
ליה הפועל סתמא שיסמוך על שולחני
ומיבעי ליה מי אמרי' דלדעתא
דכי סמוך אס יתן לו או דלמא
לגמרי פוטר אפילו לא יתן לו וא"ת
פשיטא שלא פטרו לגמרי אלא דוקא
אס יתן שהרי שולחני יכול לחזור בו
אפי' במעמד שלשון כיון שאין לבעל
הצית צידו לא פקדון ולא מלוה וכיון
דיכול לחזור מסתמא לא פטרו לגמרי
ללא צו"פ עסקין וי"ל דלעולם
איכא למימר פטרו לגמרי ומתחייב
לו שולחני מדיון ערב דשםסמכו
השולחני הוי כאומר סמוך עלי ופטור
בעל הצית לגמרי וה"ה דהוא מצי
למיבעי אס השולחני יכול לחזור בו
אס לאו דהא דהא תליא והסמא מוכח
דמחילה אינה צריכה קנין דע"כ הכא
בלא קנין איירי דקנין לא שייך אלא
כשפטרו לגמרי כהדיא ואפי' לא פטרו
לגמרי בפירוש כיון שהקנה לו דומה
ודאי שלפטרו הקנה לו דאם לא כן
מאי צריך קנין וצפטרו כהדיא
פשיטא דאינו חוזר כדפרישית ובהא
לא מיבעי ליה אלא ודאי בלא קנין
איירי ומיאו מצינו לפרש דהכא איירי
כשאמר ליה כהדיא אני פוטרך אס
יתן לי ואס לא לחזור ע"ז ופליגי
כל זמן שלא חוזר בו שולחני אס
יכול לחזור על דעה"כ ולזה הפירוש
נמי יש להוכיח קצת דמחילה אינה
צריכה קנין מדאמר רב ששת אינו
חוזר אלמא פוטרו כל זמן שירצה
שולחני לפרוע לו ובלא קנין מיירי
דבקנין אפילו רבה מודה ועוד י"ל
דפלוגמא דהכא לא שייכא מידי
למחילה דלכ"ע פועל חוזר על דעה"כ
ולא פליגי אלא לענין בל תלין
כשחוזר בו מיד ציוס ראשון על דעה"כ
דלכ"ע ששת אינו חוזר עליו לענין
להתחייב בבל תלין כיון דניתק שעה
אחת ממנו כשעמד אצל שולחני שוב
אינו חוזר לאיסור בל תלין ורבה
אמר כיון דמוך זמנו חוזר הוה
כדמעיקרא ודייק רבה ממעניחין
דקמי המחיה אצל שולחני אינו
עובר עליו משמע דוקא כל זמן
שעומד אצל שולחני הא מיהדר הדר

ואידך ההוא מיבעי ליה לכדתניא ואליו הוא
נושא את נפשו מפני מה עלה זה בכבש
ונתלה באילן ומסר את עצמו למיתה לא^א על
שכרו דבר אחר ואליו הוא נושא את נפשו
א"ל הכובש שכר שכיר כאילו נוטל נפשו
מבמו^ב רב הונא ורב חסדיא חד אמר נפשו של
גזול וחד אמר נפשו של גזול מאן דאמר נפשו
של גזול דכתיב יאל תגזל דל כי דל הוא ואל
תרכא עני בשער וכתיב כ"י ה' יריב ריבם
וקבע את קבעיהם נפש ומ"ד נפשו של גזול
דכתיב יכן ארחות כל בוצע בצע את נפש
בעליו יקח ואידך נמי הכתיב את נפש בעליו
יקח בעליו דהשתא ואידך נמי הכתיב וקבע
את קבעיהם נפש מה טעם קאמר מה טעם
קבע את קבעיהם משום דנמלו נפש: אימתי
בזמן שתבעו לא תבעו אינו עובר עליו:
ת"ר^ג לא תלין פעולת שכיר יכול אפילו לא
תבעו ת"ל אתך לדעתך יכול אפי' אין לו ת"ל
אתך שיש אתך יכול אפי' המחיה אצל חנוני
ואצל שולחני ת"ל אתך ולא שהמחה אצל
חנוני ואצל שולחני: המחיה אצל חנוני ואצל
שולחני אינו עובר: איבעיא להו חוזר או
אינו חוזר רב ששת אמר אינו חוזר ורבה
אמר יחוזר אמר רבה מנא אמינא לה
מדקתני אינו עובר עליו מעבר הוא דלא עבר
הא מיהדר הדר ורב ששת אמר מאי אינו
עובר אינו בתורת לעבור: בעו מיניה מרב
ששת קבלנות עובר עליו משום בל תלין או
אין עובר משום בל תלין אומן קונה בשבח
כלי והלואה היא או אין אומן קונה בשבח
כלי ושכירות היא אמר להו רב ששת יעובר
והתניא אינו עובר התם שהמחה אצל חנוני
ואצל שולחני נימא מסייעא ליה^ד הגהות
טליתו לאומן גמרה והודיעו אפי' מכאן ועד
עשרה ימים אינו עובר משום בל תלין נתנה לו
בחצי היום מששקעה עליו חמה עובר משום
בל תלין ואי אמרת אומן קונה בשבח כלי
אמאי עובר אמר רב מרי בריה דרב כהנא
^הבגדא דסרבלא למאי יהבה ניהליה לרבוכי

היינו שבחיה לא צריכא דקא
שכיר

וחוזר לאיסורו דאי לא הדר לאיסורו הוה ליה למיתני אינו יכול לעבור עליו ולא דמי להא דקתני אחר זמנו אינו עובר עליו ולא קתני
אינו יכול דהתם ליה ליתעבי ורב ששת דמי דאינו בתורת לעבור עליו כלל אפילו יחזור בו ומיהו צירושלמי דשבעות גבי חנוני על
פנקס דנשבעין ונטלין מבצל הצית קאמר דדוקא כשלא העמיד לפועלים אצל חנוני אלא העמידם אצלו אין בעל הצית חייב לפועלים
כלום ומפרש רב אלפס דירושלמי אחי אליבא דרב ששת וסבר כמותו אצל מ"מ לידן קי"ל כרזה ומוקי הדיא דלא פליגי לענין בל תלין
אלא לענין אס צריך בעל הצית לשלם לפועלים אס לאו וכן משמע בפ"ק דקדושין (דף טו. וס) דמחילה אינה צריכה קנין גבי עבד
דקאמר למה לי שטרא לימא ליה צאפי תרי זיל אמר רבא זאת אומרת עבד עברי גופו קניו והרב שמחל על גרעו אין גרעו מחול
משמע דאי לאו דגופו קניו לו היה יכול למחול ובלא קנין איירי דבקנין לא היה צריך שטר דאפילו עבד כנעני קונה עמלו בחליפין
דמנוכח בהשולח (גיטין דף ט: וס) דקאמר שקל כומתא ושאל זה ואמר קני הא וקני נפשא וקאמר דלא עשה ולא כלום משום דהוה
ליה בכליו של מקנה אצל אי הוה בכליו של קונה הוה קניא נפשה בחליפין וכן בפרק הנושא (כחוצות דף קד.) אמרינן דלאחר כ"ה שנה
אזדה כחוצותה משום דמסתמא מחלה ואע"ג דלא עשתה שום קנין דבקנין לאלתר נמי אזדה כחוצותה ומדאמר לעיל בזה"ה נשך (דף
עא:) תן על גבי קרקע והפטר ובפרק הזורק בגיטין (דף עא: וס) זרוק לי והפטר אין רחיה דאיכא למימר דאיירי בקנין ואין להקשות
מה"ג שפירש בפ"ק דפסחא דרין (דף ו. ד"ה צריכה) גבי פשרה צריכה קנין דשניהם צריכין קנין המוחל צריך להקנות שמחל לו והמשלם צריך
להקנות שישלם לו החצי דשאני פשרה משום דדמי למחילה בטעות שאילו היה יודע שהיה זוכה בדין לא היה מוחל ולהכי צריכה קנין
דאליס טפי ומתאי טעמא נמי איכא מאן דבעי ג' ולא סגי צב' משום דדמי למחילה בטעות כל שכן אס לא נפרש כמו שפרש בהלכות
גדולות אלא הקנין עושין קודם שימסרו שיקיימו דברי הפסריים דבלא קנין יכול לחזור בהן כשישמעו הפסרה דלא לא קשה כלום:
אומן קונה בשבח ב"י בו אמר להו עובר. פי' יש ענין שעובר כגון היכא דליכא שבח כלי כמו בשליח דאגרמא או דאגרמא לנטשי אצל רב
ששת סבר שפיר דאומן קונה בשבח כלי כדמוכח בהגזל קמא (ב"ק דף קט. ע"ש וס) ד"ה דאגרמא דקאמר התם לימא רב ששת פליגא
אדרב^ו אמר דאומן קונה בשבח כלי אמר רב אשי צר חמא דרב ששת בשליח דאגרמא והכך דבעו מרב ששת לא הזכירו בצעייטן אומן
קונה בשבח כלי אלא סתם קבלן עובר בבל תלין או לאו באגרמא הוה באגרמא הוה שאומר אומן קונה כו' שלפי הפשט צו תליא בעביא ולהכי
קאמר נמי לימא מסייע ליה שהיה סבור האגרמא דהא דהא תליא ורב ששת שהשיב עובר סבר דאין אומן קונה: ונ"ע מוס' מזה לד: ד"ה ין:
שכיר

א) נ"ה שמתן לו שכר.
ב) נ"ה ב"ק קט"ו. א) שם
ג) נ"ה ב"ק שם, ב) נ"ה
נגרלה וכן הוא בענין נ"ע
עין גרד ג' (ו) נ"ה ג'
ו) ורש"י בפרק הגזל פי'
בע"ה, ח) נ"ה אסא.

תורה אור השלם

1 ביומו נתן שכרו ולא
תבוא עליו השמש כי
עני הוא ואילו הוא נושא
את נפשו ולא יקרא
עליו אל יי ויהיה בק
חטא: דברים כד טו
2 אל תגזל דל כי דל
הוא ואל תדבא עני
בשער: משלי כב כב
3 כי יי יריב ריבם וקבע
את קבעיהם נפש:
משלי כב כב
4 כן ארחות כל בוצע
בצע את נפש בעליו
יקח: משלי א יט
5 לא תעשק את רעך
ולא תגזל לא תלין
פעלת שכיר אתך עד
בקר: ויקרא יט יג